

BOEKEN VERTALEN.

Er was eens een groot volk, dat tot beschaving was gekomen. In het Oosten had het de zee, in het Zuiden en Westen bergen en woestijnen. In het Noorden echter lag het open, en daar juist woonden onbeschaafde volkeren, die door rooftochten of ook door hun ruwe zeden schadelijken invloed konden uitoefenen op de beschaving van het groote volk. En om dit gevaar te weren, bouwde men een muur van duizend uren lang, en achter dien muur was de beschaving veilig.

Zoo deden eeuwen geleden de Chineezen. En ze deden wijs.

In veel later tijd was er een klein volk, dat de zee in het Westen had, en voorts open grenzen aan allen kant. En aan den anderen kant van die grenzen woonden volken, even beschaafd als het kleine volk. Maar het kleine volk, dat in vroeger tijd wel eens groote daden had gedaan, beeldde zich in, dat zijn taal, zijn beschaving, zijn wetenschap, zijn letterkunde, zijn godsdienst veel hooger stond dan die zijner bureu, en daarom vreesde het den invloed, die over de grenzen kon komen. En het bouwde een muur langs zijn geheele landgrens en stichtte sterke forten bij de zeehavens, en daarbinnen leefde het voortaan „van vreemde smetten vrij.”

Zoo deed men in later tijd onder het kleine volk, dat groot wilde zijn in alles, waarin een klein volk groot kan zijn. En het deed dwaas.

Gelukkig waren het maar enkelen, die de wacht betrokken bij de muren en de forten, en er waren stouterds, die gebruik maakten van de gelegenheden, dat de wachters slieden, en ze haalden over de grenzen, boven over de steile muren heen en tusschen de forten door, alles wat hun schoon en goed leek en nuttig voor hun eigen volk. En als ze zelf wisten iets goeds te hebben voor andere volken, dan maakten ze volstrekt geen bezwaar, om dat ook over de grenzen te brengen, al zouden ze daartoe hun eigen boeken vertalen in de talen der bureu.

Ik sprak over Nederland, lezer, en ik wil beweren, dat kunst, literaire kunst, evenzeer als andere, internationaal is.

Dat schilderkunst gemeen goed is van alle volken, betwijfelt niemand. Onze Rembrandts zijn in Petersburg en New-York, en wij hebben in onze museums de stukken van Spaansche en Italiaansche meesters. De liederen, die wij zingen, hebben voor 't grootste gedeelte, tot onze Psalmen en Gezangen toe, buitenlandsche melodieën, en op onze concerten en muzikavonden hebben Haydn en Bach en Beethoven en Mozart den boventoon. Om de eenvoudige reden, dat wij, die wel muzikalen smaak hebben, niet rijk voorzien zijn van de gave der muzikale schepping. Als we niet naar het buitenland gingen, dan hadden we weinig muziek.

Voor beeldhouwwerk voelt onze Calvinistische natie niet veel; we produceeren weinig en we vragen ook weinig, maar we verstaan toch heel goed, dat men in Frankrijk Italiaansche en in Duitschland Belgische beeldhouwkunst bewondert. Een paar eeuwen geleden schiepen we een eigen Hollandschen bouwstijl; in dat opzicht hebben wij echter, naar het schijnt, onzen tijd gehad, en we volgen tegenwoordig onzen ouden stijl of den buitenlandschen na, en niemand, die er aan denkt den invoer van buitenlandsche bouwdenkbeelden te verbieden of te verachten.

Kunst is internationaal. Wie iets goeds, iets schoons, iets opbouwends schept, geeft het aan de gansche menscheit te genieten. Kunst is niet zelfzuchtig, want kunst wil geven, in zoo ruimen kring als maar mogelijk is. Kunst, die zelfzuchtig is, is geen echte kunst, evenals liefde, die

zich zelf zoekt, geen liefde is. Kunst is een sprankje van de Goddelijke liefde, en daarom moet ze zich geven aan allen, die ze bereiken kan.

De literaire kunst heeft echter één bezwaar, dat bij de andere niet bestaat, het bezwaar van de taal. Zonder studie van vreemde talen kan de mensch alleen kennis maken met de producten van een min of meer beperkt gebied.

Min of meer beperkt. Als we ons bepalen tot de ons verwante volken van Europa en Amerika, die samen een vijfhonderd millioen zielen tellen, dan vinden we, dat de Engelsche taal door 140 millioen gesproken wordt, de Duitsche door 80, de Russische door 80, de Fransche en de Italiaansche ieder door 45. En daarnaast staan de kleine taalgebieden, van Nederland met acht, Denemarken en Noorwegen met samen vijf, Zweden ook met vijf millioen.

Die volken zijn niet alle even productief; en ze produceeren ook niet alle in denzelfden geest. Italië bijv., dat ons op het gebied der Christelijke letterkunde niets geven kan, staat vooraan op het terrein van het genie, en levert de grootste sterrenkundigen en electrologen.

Wie nu het voorrecht heeft, tot een groote natie te behooren, kan in zijn eigen taal lezen, wat een groot aantal denkers en dichters voortbrengen. Wilden wij Nederlanders, ons beperken tot wat onze eigen taal geeft, dan zouden wij, als verder alles gelijk was, slechts een tiende kunnen genieten van wat een Duitscher krijgt. Maar alles is niet gelijk. We kunnen wel een hoogen dunk hebben van onze eigen natie, maar er is menig gebied, waarop wij in den laatsten tijd zoo goed als niets voortbrengen. Is ooit de Nobelprijs voor letterkunde aan een Nederlander gegeven? Verschijnen er in onze taal vele Christelijke verhalen? Ik denk nu niet aan de jongensboeken, en evenmin aan de „winterbloemen,” maar oorspronkelijke verhalen van zielestrijd en zielsontwikkeling — ge kunt ze tellen, die in den laatsten tijd verschenen zijn bij Daamen, Callenbach, Bredée, La Rivière & Voorhoeve. Waarom grijpt ons volk naar verhalen uit het buitenland? Omdat er niet genoeg oorspronkelijke zijn. En waarom zijn er niet meer oorspronkelijke? Omdat ze er niet zijn. Dichters en schrijvers worden geboren. En wij hebben er tegenwoordig weinig. Met dat eerlijk voor onszelf te bekennen, komen we veel verder, dan met te roemen op een letterkunde, die we niet hebben. Ons volk vraagt naar producten uit het buitenland, omdat het letterkundigen honger heeft, en het gewas in ons eigen land te schraal is. En we mogen ons verblijden, dat de honger nog bestaat; die brengt ons misschien nog eens weer tot het ontdekken van verborgen krachten.

Tot zoo lang voeren we in, wat we zelf niet hebben. Daartoe hebben we, voor Christelijke lectuur, ons eerst gewend tot Engeland en tot Duitschland. Wat deze landen boden, droeg het kenmerk van het vreemde, zeer zeker, maar was toch niet zóó vreemd, dat wij het niet zouden verstaan, indien het ons werd aangeboden in goed Nederlandsch. Toen vernamen we, dat Zweden en de andere Noordsche landen een rijke letterkunde hadden; dat daar veel werd geschreven en gelezen. Geyerstam, Lagerlöf, Ibsen, Björnson werden vertaald en vonden vele lezers. En we hebben gevraagd: Zou in die Protestantsche landen geen positief Christelijke lectuur bestaan? Om die vraag te beantwoorden hebben we Zweedsch geleerd, en, toen we 't konden lezen, hebben we nagespeurd, tot we de Christelijke verhalen vonden. En daar wachtte ons een verrassing. Deze, dat de Zweden ons veel nader staan dan Duitschers of Engelschen. Van sommige dier verhalen is gezegd: De menschen dragen andere namen, maar anders zijn het Nederlandsche boeken.

In de eerste plaats komt dat, omdat de Zweden evenals wij een klein volk zijn met een groot verleden. Doch anders dan wij zijn de Zweden een volk, dat zeer sterk vooruitstreeft op ieder gebied, en tracht, „de verloren provincies terug te winnen binnen de grenzen.” En juist dit streven trekt ons aan, omdat wij gevoelen, dat wij denzelfden weg op moeten. Wij beseffen, half onbewust, dat het Noorden ons tot een voorbeeld wezen kan.

In de tweede plaats bestaat in Zweden met zijn platte-landsbevolking het pauperisme niet, dat in Engelsche verhalen zoo telkens op den voorgrond komt. We vinden daar een nijvere land- en bergbouwende bevolking, die de groote kracht der natie uitmaakt.

En in de derde plaats is het Noordsche Christendom ons veel meer sympathiek dan het Engelsche of Duitsche, al heeft het den Lutherschen vorm. Die plotselinge bekeerungen, zonder schuldgevoel, door Beets reeds gegispit in zijn: Engelsch traktaatje:

„Op d' eerste bladzijde, een die zich voor God niet buigt
En voor de menschen leeft in allen boozen handel;
Reeds op de derde een kind, geloovig, overtuigd;
Een voorbeeld, op de vierde, in leer zoowel als wandel, —”

ze wilden er bij ons niet in, evenmin als de kinderlijke vroomheid van vele Duitsche verhalen met hun engeltjes en hun weinig diepte. En daar vonden we in het Noorden het Christendom van den peinzenden en den werkenden mensch, die niet in een oogenblik van een zondaar een heilige wordt, die niet blijft staan bij 't geen hij als kind heeft geleerd, maar in wiens leven het Christendom een macht is, strijdende ten bloede toe tegen de aangeboren neigingen en tegen de verleidingen, die van buiten komen. En toen hebben we Zweedsche verhalen in 't Nederlandsch overgebracht, en het publiek heeft ze gelezen, niet omdat het mode was, maar omdat het goed was. Het publiek was mede verrast.

Maar ook wanneer er eens weer een betere tijd voor Nederland aanbreekt, wanneer de sluimerende krachten ontwaken, en we weer, meer dan thans, oorspronkelijke boeken geven, ook dan nog zullen we invoeren uit den vreemde. Juist omdat het uit den vreemde komt; ook al is het niet beter, het is toch anders. Boekweit is een goed voedsel, maar we willen ook wel eens rijst of gierstmeel eten. Duitsche laaglanders, die de bergen willen zien, blijven in hun vaderland, een Nederlander gaat er voor over de grenzen. Waarom wordt een boek als de Negerhut vijftig jaar na de afschaffing der slavernij nog altijd gelezen? Waarom ligt er een eigenaardige bekoring in Jessica's Eerste Gebed? Omdat die boeken ons in een geheel vreemde wereld brengen, waarin we ook wel eens willen rondwalen.

Het is geen bijzondere Nederlandsche karaktertrek, dat we juist zoo gaarne boeken lezen uit den vreemde. De Duitschers vertalen, terwijl ze toch zelf zooveel meer hebben, minstens evenveel als wij. En zij zoeken het ook in het Noorden. De boeken van Runa en van Lauritz Petersen, om slechts deze twee te noemen, zijn reeds alle in het Duitsch vertaald, terwijl wij er pas aan beginnen. De Zweden vertalen uit het Deensch en uit het Duitsch, en als ze een goed boek in het Nederlandsch vinden, vertalen ze het ook. Koetsvelds Kinderen uit den Bijbel, Oosterzee's Beschouwingen, Ulfers' Oostloorn worden ook in het Zweedsch gelezen. Waarlijk, wij doen niet goed met ons eigen volk te beschuldigen van voorliefde voor het vreemde; de trek naar gezonde boeken uit een vreemde taal is algemeen onder de beschaafde natiën. Misschien zijn hier alleen de Engelschen uit te zonderen, ten deele omdat ze zulk een groot taalgebied hebben, en ten deele tengevolge van de hooghartigheid van hun „splendid isolation.”

En als we dan ten slotte de geheel ware verhalen noemen van bekeerungen, uitreddingen, gebedsverhooringen, zooals men ze in Christelijke scheurkalenders vindt, dan zou het toch ontzettend wezen, als wij alleen kennis wilden nemen van hetgeen in ons kleine land geschiedt! Dan is het toch Christenplicht, om aan de bureu te vragen naar hun ervaringen en die mede te deelen aan onze lezers.

Wij moeten vertalen, omdat we zelf zoo weinig hebben; we willen vertalen, omdat het buitenland zooveel goeds geeft. En we zullen het toetreden van ons kleine land tot de Berner Conventie een nationale ramp achten.

A. L.

V R A G E N B U S .

C. H. te Br. — *Wratten* zijn volstrekt niet altijd door inwendige homoeopathische middelen te genezen; soms gelukt het evenwel door *Thuja* inwendig, en bestrijken met *Thuja-tinktuur* uitwendig, wratten, die in grooten getale te zamen staan en min of meer van een steel voorzien zijn, te doen verdwijnen. Alleenstaande wratten worden op de eenvoudigste wijze verwijderd door bestrijken met *rookend salpeterzuur*, wat zeer voorzichtig eenige dagen achtereen moet geschieden.

J. C. v. C. te G. — Bij chronische *neus- en keelontsteking* zijn lauwe uitspoelingen en gorgelingen met verdunde *Hamamelis-tinktuur* aan te bevelen. (één theelepel op een glas water.) Bij zenuwzwakte of neurasthenie komen zoo vele dingen ter sprake, dat wij u naar de lezing van het speciale nummer van de Homoeopathische Bibliotheek, getiteld „Zenuwzwakte,” moeten verwijzen. Wenscht u nog nadere bijzonderheden, gelieve dan nogmaals te schrijven, daar uw laatste brief niet meer in ons bezit is.

F. M. te D. — De meeste gevallen van *vetzucht* of bovenmatig aanzetten van vet hebben hun oorzaak in de verkeerde leefwijze, in 't bijzonder verkeerde voeding. Te veel eten en drinken, te veel drinken bij 't eten, en te weinig lichaamsbeweging zijn voornamelijk oorzaken. Neemt iemand meer voedsel op, vooral koolhydraten, (d. w. z. suiker en meel-spijzen,) dan zijn lichaam bij een bepaalden arbeid noodig heeft, dan wordt hij dik en zet vet aan. Hierin is het wezen der vetzucht gekarakteriseerd. Het overvloedige voedingsmateriaal wordt in den vorm van vet in de weefsels afgezet. Vroeg of laat ontstaan hierdoor bezwaren voor den bezitter van zulk een depôt, en dan gaat hij er aan denken, dien last weer kwijt te raken, en verlangt dan gewoonlijk een recept van den dokter, om in eenige weken van zijn kwaal verlost te zijn. Zoo gauw gaat dit evenwel niet. Wel kan men door de eene of andere ontvettingskuur, b. v. de Bantingkuur, in 4 à 6 weken een aardig aantal ponden lichaamsgewicht verliezen, maar als de oorzaak blijft bestaan, d. w. z. als de verkeerde leefwijze niet grondig en duurzaam veranderd wordt, is het resultaat van zulk een kuur spoedig vervlogen. Daarom moet de behandeling van een lijder aan vetzucht, die vaker naar de regelen der hygiëne dan met medicamenten geleid moet worden, een *aanhoudende* en voor den patiënt als van zelf sprekende *zijn en blijven*, tot alle verschijnselen der ziekelijke aandoening verdwenen zijn.

W. K. P. G. te W. — De vrouw, omtrent welke u raad wilt inwinnen, lijdt aan een ernstige maag- en darmziekte, die zonder persoonlijk onderzoek niet goed kan behandeld worden, daar de kwaal even goed van tuberculeuzen als van kankerachtigen aard kan zijn. In elk geval is een chronische ontsteking van het spijsverteringskanaal aanwezig, en is het raadzaam haar door een homoeopathisch arts te laten onderzoeken. Door gepaste geneesmiddelen en een streng diët zijn dergelijke gevallen nog te beteren en soms ook te genezen. Wat het diët betreft, raden wij u aan, hieromtrent in het onlangs verschenen No. 12 van de „Homoeopathische bibliotheek,” getiteld: „Het homoeopathisch diët,” na te lezen, waar speciale voorschriften voor maag- en darmlijders aangegeven zijn. Vooral het daar genoemde *melk-diët* is in dit geval te beproeven.